

ПОСТАТІ, ПОДІЇ, ПОВІДОМЛЕННЯ

ДО ЮВІЛЕЮ ЧЛЕНА РЕДКОЛЕГІЇ ЧАСОПИСУ, ПАНІ ПРОФЕСОРКИ
ДОКТОРА ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК РЯШІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
(ПОЛЬЩА) ЙОЛАНТИ ШЕМПРУХ

Profesor nauk społecznych, zatrudniona w Uniwersytecie Rzeszowskim w Instytucie Nauk Socjologicznych, wcześniej w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach w Instytucie Edukacji szkolnej, gdzie była kierownikiem studiów doktoranckich oraz kierownikiem Zakładu Dydaktyki Ogólnej i Wczesnej Edukacji. Jest członkiem Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk oraz Przewodniczącą Sekcji Pedeutologii Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. Jest również członkiem Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej, Kieleckiego Towarzystwa Naukowego i Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Twórczych.

Jej zainteresowania badawcze koncentrują się wokół socjologii edukacji, pedeutologii, polityki oświatowej, polityki społecznej, pedagogiki ogólnej, pedagogiki (wczesno)szkolnej, dydaktyki. Realizatorka licznych projektów badawczych polskich i zagranicznych. Autorka wielu monografii, m.in.: *Umiejętności czytania a osiągnięcia szkolne uczniów klas początkowych*, Rzeszów 1997; *Pedagogiczne kształcenie nauczycieli wobec reformy edukacji w Polsce*, Rzeszów 2000; *Nauczyciel w zmieniającej się szkole. Funkcjonowanie i rozwój zawodowy*, Rzeszów 2001; *Teoria i praktyka rozwoju*

pedagogicznej освіти вчителів у Польщі (1918–1999), Івано-Франківськ 2003; *Planowanie rozwoju szkoły*, Lublin 2007; *Założenia, zasady opracowania i modyfikacji programu kształcenia kompetencji kluczowych w zakresie przedsiębiorczości*, Lublin 2009, *The School and the Teacher in the Period of Change*, Kraków 2010; *Pedeutologia. Studium teoretyczno-pragmatyczne*, Kraków 2013; *Od zapalu do wypalenia? Funkcjonowanie nauczycieli w codzienności szkolnej* (współautorstwo), Kielce 2017; *School Transformation and Social Change*, V & R, Gottingen 2022, (wspólnie z K. Potyrałą)

Ponadto redaktorka lub współredaktorka wielu publikacji książkowych, m.in.: *Edukacja wobec wyzwań i zadań współczesności i przyszłości. Strategie rozwoju*, Rzeszów 2006; *Edukacja wobec wyzwań i zadań współczesności i przyszłości. Teoria i praktyka*, Rzeszów 2006; *Adaptacja zawodowa nauczyciela*, Częstochowa 2009; *W zgodzie z sobą i z innymi. Program i scenariusze zajęć z profilaktyki uzależnień i zachowań prospołecznych*, red. J. Szempruch, Lublin 2009; *Adaptacja zawodowa nauczyciela*, red. J. Szempruch, M. Błachnik-Gęsiarz, Częstochowa 2009; *Profesjonalne funkcjonowanie nauczyciela*, Częstochowa 2010; *Kultura – edukacja: ciągłość i tendencje zmian*, Kielce 2011; *Profilaktyka i terapia z perspektywy współczesnej pedagogiki*, Kielce 2011; *W trosce o nauki pedagogiczne i rozwój polskiej edukacji. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Czesławowi Banachowi*, Lublin – Kraków 2011; *Podmiotowość w edukacji – wymiary i konteksty*, Kielce 2011; *Nauczyciel i uczeń w przestrzeni edukacyjnej*, Kielce 2011; *Oblicza wychowania*, Kielce 2011, *Психологічна культура особистості*, ред. А. Вихрущ, Л. Орбан-Лембрик, Й. Шемпрух “Тайп”, Тернопіль 2011; *Społeczeństwo i zdrowie – wielorakie perspektywy*, red. J. Szempruch, J. Kosecka, J. Smyła, COMPUS, Kielce 2018, *Nauczyciel wobec wyzwań nowoczesności. Kierunki, koncepcje i dylematy*, red. J. Szempruch, A. Ratajek, J. Smyła, Wrocław 2018; *Edukacja wobec wyzwań zmieniającego się świata. Diagnozy i projekcje rozwiązań*, Kielce 2021, *Wyzwania, dylematy i perspektywy edukacyjne. Konteksty zmian*, Kielce 2021. Ponadto autorka blisko dwustu artykułów w czasopiśmie naukowych i rozdziałów w książkach oraz organizatorka wielu konferencji naukowych, w tym cyklicznych konferencji międzynarodowych *Edukacja wobec wyzwań i zadań współczesności i przyszłości*.

Ukończyła wiele kursów i szkoleń, zdobywając m.in. certyfikaty: *Coaching i mentoring w pracy pedagoga* (2018), *Uprawnienia terapeutyczne z zakresu stosowania Metody Feuersteina – Instrumental Enrichment* (2018), *TRIZ – Teoria Rozwiązywania Innowacyjnych Zadań* (2019), *Międzynarodowy program:*

Higher education: Global trends and innovative practices Bukovel Academic Spring School, BASS-2020.

Studia pedagogiczne na kierunku pedagogika odbyła w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie. W 1981 roku podjęła pracę w Szkole Podstawowej w Mikulicach w zawodzie nauczyciela. Po kilkuletniej wyróżniającej pracy zawodowej, w wyniku której zdobyła cenne doświadczenie praktyczne ukierunkowujące mój obszar zainteresowań naukowych, podjęła w 1988 r. pracę na stanowisku starszego asystenta w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie na Wydziale Społeczno-Pedagogicznym (aktualnie Uniwersytet Rzeszowski). W tym okresie jej zainteresowania naukowe koncentrowały się głównie na analizie związków gotowości do czytania i elementarnej umiejętności czytania dzieci z ich funkcjonowaniem szkolnym. Na podstawie prowadzonych studiów teoretycznych i badań empirycznych rozpatrywała i wyjaśniała wielowątkowe zależności pomiędzy umiejętnością czytania a postępami w nauce uczniów klas początkowych. W wyniku prowadzonych analiz sformułowała propozycje modelowych rozwiązań procesu nauki czytania i doskonalenia tej umiejętności w odniesieniu do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym (3-10 lat), stanowiące ważne studium do wzbogacania wiedzy i umiejętności nauczycieli. Zaproponowany model zintegrowanych oddziaływań pedagogicznych w zakresie nauki czytania jest przykładem bezpośredniego aplikowania badań pedagogicznych w praktyce edukacyjnej i obrazem doświadczenia zawodowego i badawczego. Ten okres pracy badawczej zaowocował w 1996 r. uzyskaniem stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki.

Po doktoracie odbyła dwuletni staż naukowy w Przykarpaccim Uniwersytecie im. W. Stefanyka w Iwano-Frankowsku (1.10.1999 – 30.06.2001), na który skierowana została przez Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz Ministerstwo Oświaty Ukrainy. Brała również udział w stażach na Słowacji i w Czechach. Okres ten zaowocował udziałem w międzynarodowych i krajowych zespołach naukowych podejmujących badania nad problemami dydaktycznymi i pedeutologicznymi. W roku 2002 uzyskała stopień doktora habilitowanego, a w 2015 roku tytuł profesora nauk społecznych.

Wypromowała 12 doktorów, 5 osób ma pod jej kierunkiem otwarte przewody doktorskie, opracowała kilkadziesiąt recenzji doktorskich i habilitacyjnych, brała udział w charakterze mistrza w Letniej Szkole Młodych Pedagogów (Łańsk-Olsztyn, 9-12.09.2019 r.)

W dorobku naukowym Jolanty Szempruch można wyróżnić kilka komplementarnych obszarów problemowych: problematyka socjologii edukacji, przemian społecznych i przemian edukacji; przemian szkoły; problematyka pedeutologiczna; edukacja wczesnoszkolna, kształcenie i wychowanie na różnych szczeblach edukacji; uwarunkowania procesu kształcenia i wychowania; teoretyczne problemy nauk pedagogicznych i nauk współdziałających z pedagogiką; funkcjonowanie współczesnej rodziny; podmiotowość w procesach kształcenia i wychowania. Dorobek naukowy oparty jest na źródłach polskich i zagranicznych, posiada cechy nowatorskie, podejmuje tematy, które w literaturze przedmiotu nie zaistniały dotychczas, bądź podejmowane były fragmentarycznie. Wnioski z badań stanowią ważny głos w debacie pedagogicznej na temat roli nauczyciela w zmieniającej się szkole w kontekście zmian społeczno-kulturowych i edukacyjnych oraz zmieniających się jego funkcji i zadań w związku z przemianami cywilizacyjnymi prowadzącymi do społeczeństwa wiedzy.

Opracowane rozprawy stanowią źródło wiedzy w procesie kształcenia pedagogów i socjologów. Są również bardzo przydatne dla nadzoru pedagogicznego, organów prowadzących szkoły, polityków oświatowych i rodziców. Rezultaty przedstawionych badań mogą stanowić punkt odniesienia do badań innych autorów oraz dla teorii i praktyki szkoły oraz socjologii przemian edukacji i przemian społecznych. W podejmowanych badaniach, realizowanych projektach naukowo-badawczych i publikacjach daje wyraz troski o jakość szkoły, doskonalenie mechanizmów nią rządzących oraz ukazuje kierunki zmian w systemie kształcenia i doskonalenia nauczycieli, a także potrzebę innego niż dotąd określania ich kwalifikacji i kompetencji.

Dokonania dydaktyczne i organizacyjne

Osiągnięcia naukowe pozostają w ścisłym związku z prowadzonymi zajęciami dydaktycznymi w zakresie socjologii edukacji, pedagogiki ogólnej, pedagogiki społecznej, pedeutologii, dydaktyki ogólnej, wykładu monograficznego. Szczególną rolę spełniają prowadzone od wielu lat zajęcia z metodologii badań społecznych oraz seminaria magisterskie i doktorskie.

Dysponuje bogatym doświadczeniem organizacyjnym przydatnym we współtworzeniu naukowego życia akademickiego i środowiska naukowego. W trakcie wieloletniej pracy w Uniwersytecie Rzeszowskim, Uniwersytecie Jana Kochanowskiego oraz w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie (II etat) pełniła szereg funkcji organizacyjnych i naukowych: kierownik Zakładu Dydaktyki i Pedeutologii Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Rzeszowskiego (01.09.2002-30.09.2006); kierownik studiów podyplomowych *Zintegrowana Edukacja Wczesnoszkolna i Przedszkolna z Terapią Pedagogiczną* i *Nauczanie Zintegrowane w Zreformowanej Szkole Podstawowej* (1.09.2000-30.09.2006) organizowanych w Uniwersytecie

Rzeszowskim; kierownik Zakładu Dydaktyki i Technicznych Środków Kształcenia Akademii Świętokrzyskiej; kierownik Zakładu Dydaktyki Ogólnej i Wczesnej Edukacji Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (01.10.2006 – nadal). Była członkiem gremiów naukowych w jednostkach, w których pracowała lub jestem aktualnie zatrudniona: Członek Rady Naukowej Instytutu Nauk Socjologicznych Uniwersytetu Rzeszowskiego, członek Rady Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego (01.09.2002-30.09.2006); członek Rady Wydziału Pedagogicznego i Artystycznego Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, członek Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie oraz członek Senatu. Pełniła również funkcje prodziekana i dziekana Wydziału Pedagogiki i Psychologii Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie (01.10.2006-30.09.2010). Była przewodniczącą komisji egzaminacyjnej i konsultantem do spraw nadawania stopni specjalizacji zawodowej dla nauczycieli w Oddziale Doskonalenia Nauczycieli w Przemyślu, pełniła funkcję Lokalnego Animatora Rozwoju Oświaty na terenie województw lubelskiego i podkarpackiego. Uczestniczyła w pracach komisji wydziałowych pełniąc funkcję przewodniczącej Komisji ds. Strategii Rozwoju Wydziału i członka Komisji ds. oceny nauczycieli akademickich, Członka Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich.

Była również koordynatorem i realizatorem wielu projektów badawczych realizowanych w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i Europejskiego Funduszu Społecznego, m.in.:

- *Nasza szkoła – opracowanie i wdrożenie programów rozwoju szkół Polski Wschodniej* (2007– 2008);
- *Szkoła kluczowych kompetencji* (2008 – 2012)
- *Polityka społeczna w regionie- badania, analizy i upowszechnianie* (2009-2010);
- *Profesjonalna kadra* (2009-2011);
- *Szkoły kreatywnych umysłów* (2012-2015);
- *Szkoła współczesna i jej podmioty* (2004-2005);
- *Edukacja wobec wyzwań współczesności i przyszłości* (2005-2006);
- *Profesjonalizm nauczyciela w perspektywie zmieniającego się świata* (2010-2011);
- *Funkcje i role współczesnego nauczyciela a zadania edukacji wobec zmiany społecznej* (2014-2016);
- *Nauczyciele – uczniowie – rodzice. Meandry szkolnej rzeczywistości* (2017-2020);
- *Wsparcie zawodowe nauczycieli* (2020-2021)
- *Współczesne wyzwania dydaktyki szkoły wyższej w doświadczeniach uczelni polskich i ukraińskich* (2008-2012)

Współpraca naukowa Jolanty Szempruch obok uczelni ukraińskich obejmuje również ośrodki na Słowacji, w Czechach, Turcji, Stanach Zjednoczonych, w Austrii, Niemczech i wiele uczelni krajowych. Wielokrotnie jest zapraszana do wygłaszania referatów na konferencjach w Polsce i poza jej granicami. Współpraca naukowa dobitnie zaznaczyła się czynnym udziałem w ponad stu konferencjach krajowych, międzynarodowych i zagranicznych, udziałem w wielu komitetach naukowych konferencji, czy też w ich organizowaniu i współorganizowaniu z innymi uczelniami, także zagranicznymi. Szczególnie należy podkreślić organizację cyklicznych konferencji międzynarodowych *Edukacja wobec wyzwań i zadań współczesności i przyszłości. Strategie rozwoju* pod patronatem Komitetu Socjologii Polskiej Akademii Nauk i Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. Różnym formom współpracy towarzyszą publikacje przygotowane w języku polskim, ukraińskim, rosyjskim i angielskim.

Za wyróżniającą pracę naukowo-dydaktyczną i organizacyjną na rzecz Uczelni i środowiska była wielokrotnie odznaczana (Złoty Krzyż Zasługi – 2016, Srebrny Krzyż Zasługi – 2002, Medal Komisji Edukacji Narodowej – 2008, Medal za Zasługi Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Twórczych – 2014) i nagradzana za wybitne osiągnięcia naukowe nagrodami: Rektora UJK (2009, 2012, 2016, 2017), Rektora UR (1996, 2002) i Rektora WSEI (2010). W 2016 roku została nominowana przez Rektora UJK do nagrody MNiSW.

Колектив редколлежії часопису